

Naturskyddsföreningen Örebro län

Att driva Naturvårdsprojekt

Naturskyddsföreningen
Örebro län

A man with a beard and glasses, wearing a plaid shirt and brown pants, stands in a forest. He is gesturing with his hands as if speaking. In the foreground, several shovels are stuck in the ground. The background is filled with tall pine trees under a cloudy sky.

Jonas Ohlsson

jonas.ohlsson@naturskyddsforeningen.se

Presentation

Naturskyddsföreningen
Örebro län

Våtmark och Vatten / Lärande Vatten

Våtmarker i Degerfors (2022-2025)

En skola, fyra lärare, 7e-klasser, 180 elever
Restaurering av 9 våtmarker (ca. 730 ha)

Vattendrag i Karlskoga och Lindesberg (2022-2025)

Tre gymnasieskolor, sex lärare, 12 klasser, 260 elever
Restaurering av tre vattendrag (ca. 900 m)

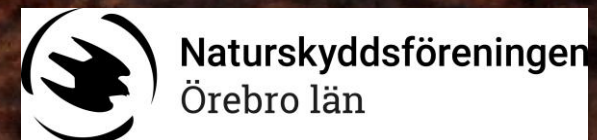
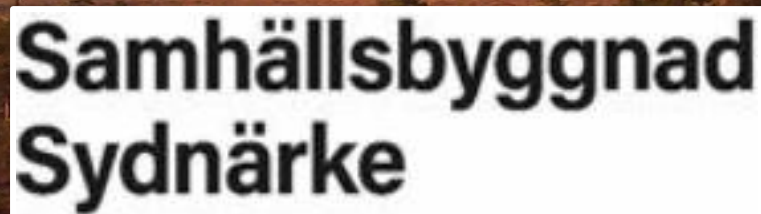
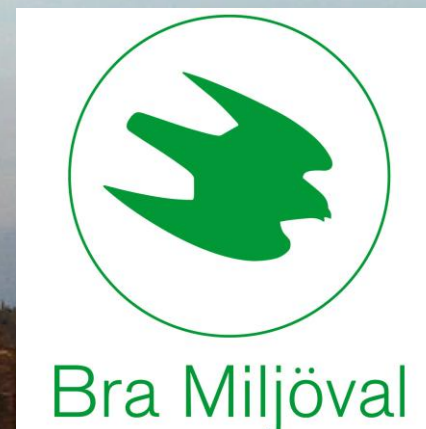
Våtmarker i Laxå (2025-2027)

En skola, fyra lärare, 8e-klasser, 180 elever
Restaurering av minst två våtmarker

500 elever 2026
(620 elever 2027)

Samarbete

Högstadielärover får uppleva & lära sig om naturen och vara delaktiga i återvätningen

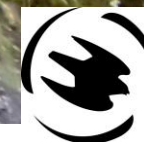

Mosspropp   **Artkunskap**
Vattenprov   **Naturbingo**
Motorik

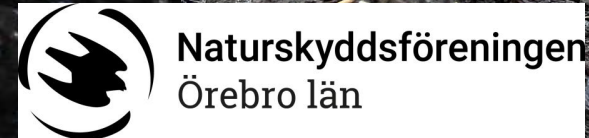
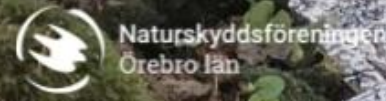
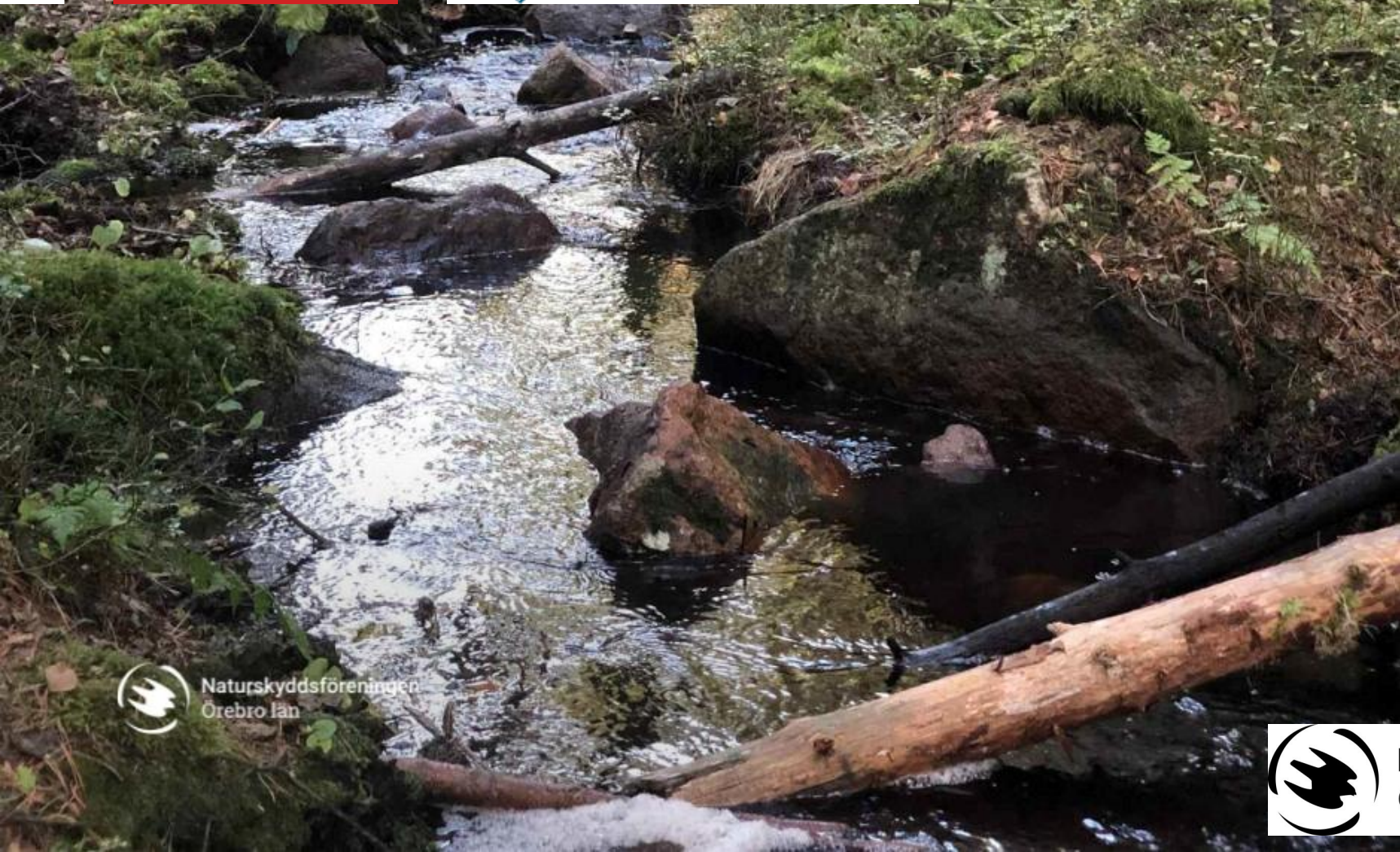

Naturskyddsföreningen
Örebro län

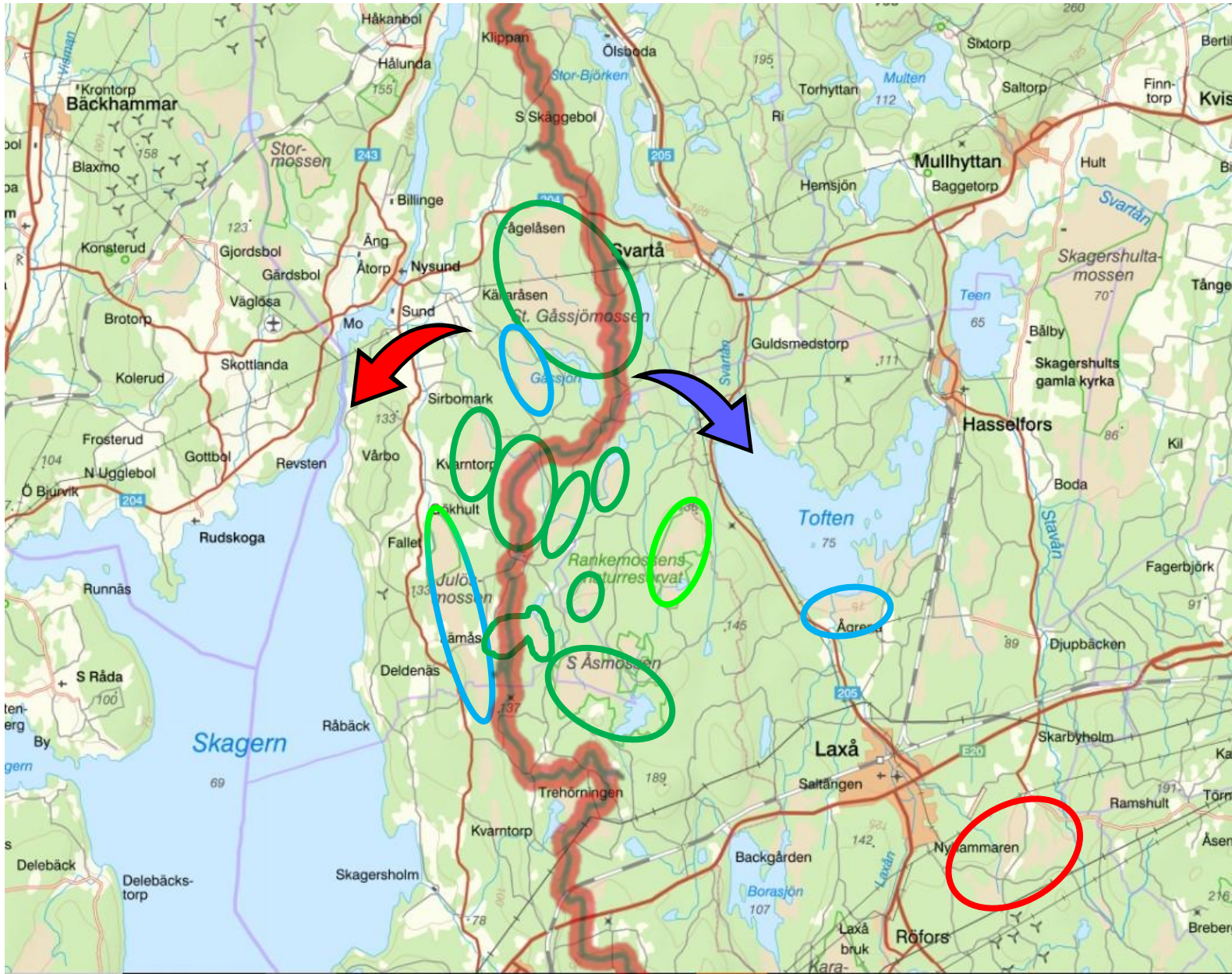
Åtgärder - Restaurering av skadade våtmarker

Område – Våtmarksprojekten

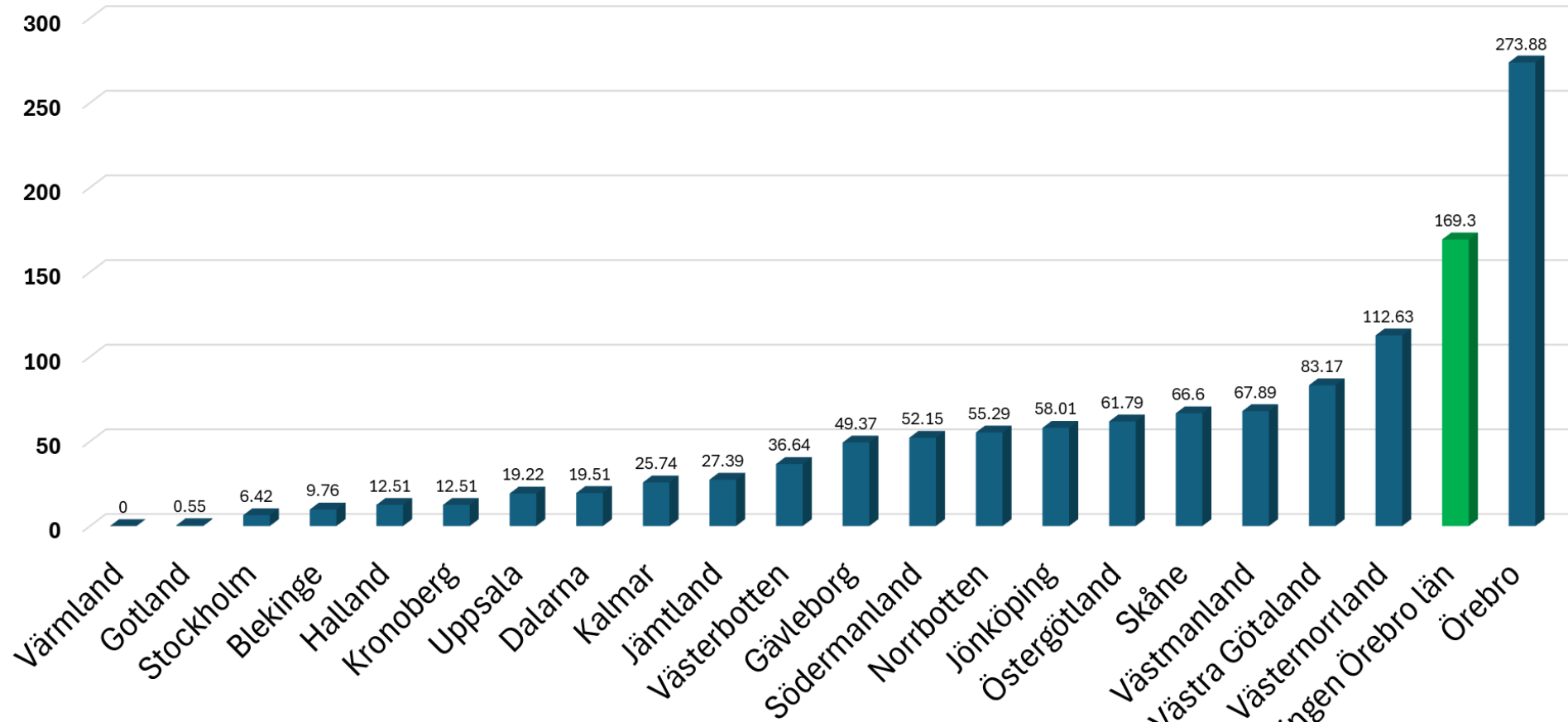

Från norr till söder:

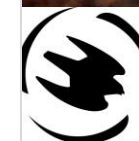
- Stora Gåssjömosse
- Lilla Klingen
- Stora Klingen
- Mosstorpsmosse
- Trunhatten
- Edsbackamosse
- Trysslingsmosse
- Julömosse
- Visjömyren
- (Norra) Åsmossen
- Södra Åsmossen (Vargavidderna)
- Stora Rankemosse
- Höglundamosse
- 5 mossar sydost om Laxå

2023 – Våtmarksprojektet

Hydrologisk restaurering av torvmarker i respektive län, år 2023

ge
restaureringen

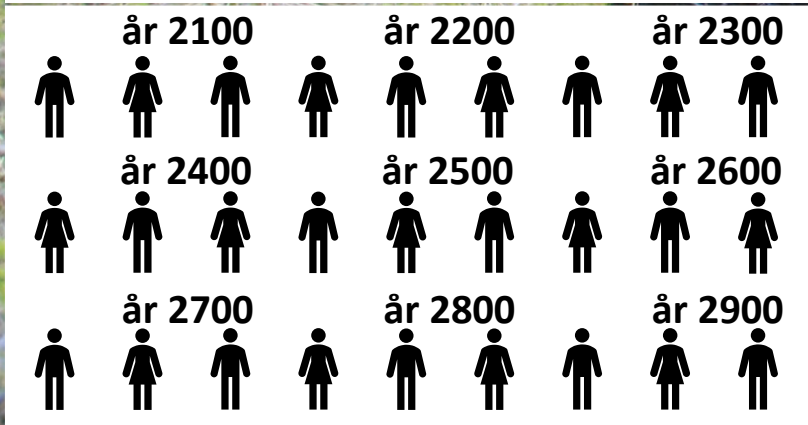
Hur går det?

Enligt Sveriges klimatrapportering:

- 800.000 hektar dränerad torvmark med skog
- 136.000 hektar organogen jordbruksmark
- Sedan 2010 har 8.058 hektar restaurerats
- Under 2023 restaurerades 1220 hektar

När är vi klara?

- Med nuvarande takt, ca. 900 år

Vi behöver bli fler! – *men hur?*

- Ring Våtmarkssamordnaren på din Länsstyrelse, Tips på områden?
- Stora markägare → enklare samarbete
- Kartverktyg!

Länsstyrelsens Informationskarta

Länsstyrelsen Informationskartan

Lagerlista

Filtrera

Kartlager

- Riksintressen
- Samhällsbyggnad
- Kulturmiljövård
- Miljö och hälsa
- Naturvård
  - Länsstyrelsen Västra Götaland
  - Naturvårdsverket
    - NV Våtmark
      - NV Våtmarksinventeringen (VMI) - Naturvärdesklass
      - NV Satellitbaserad våtmarksövervakning - Förändrad myr per VMI-objekt
      - NV Satellitbaserad våtmarksövervakning - Förändrad myr per kommun
      - NV Satellitbaserad våtmarksövervakning - Förändrad myr per indexruta 10 km
      - NV Naturminne - punkt

1 : 236 756

5 km

5 mi

Skydda Skogens Skogsmonitor

MONITOR

63,86196 20,78887 Svens

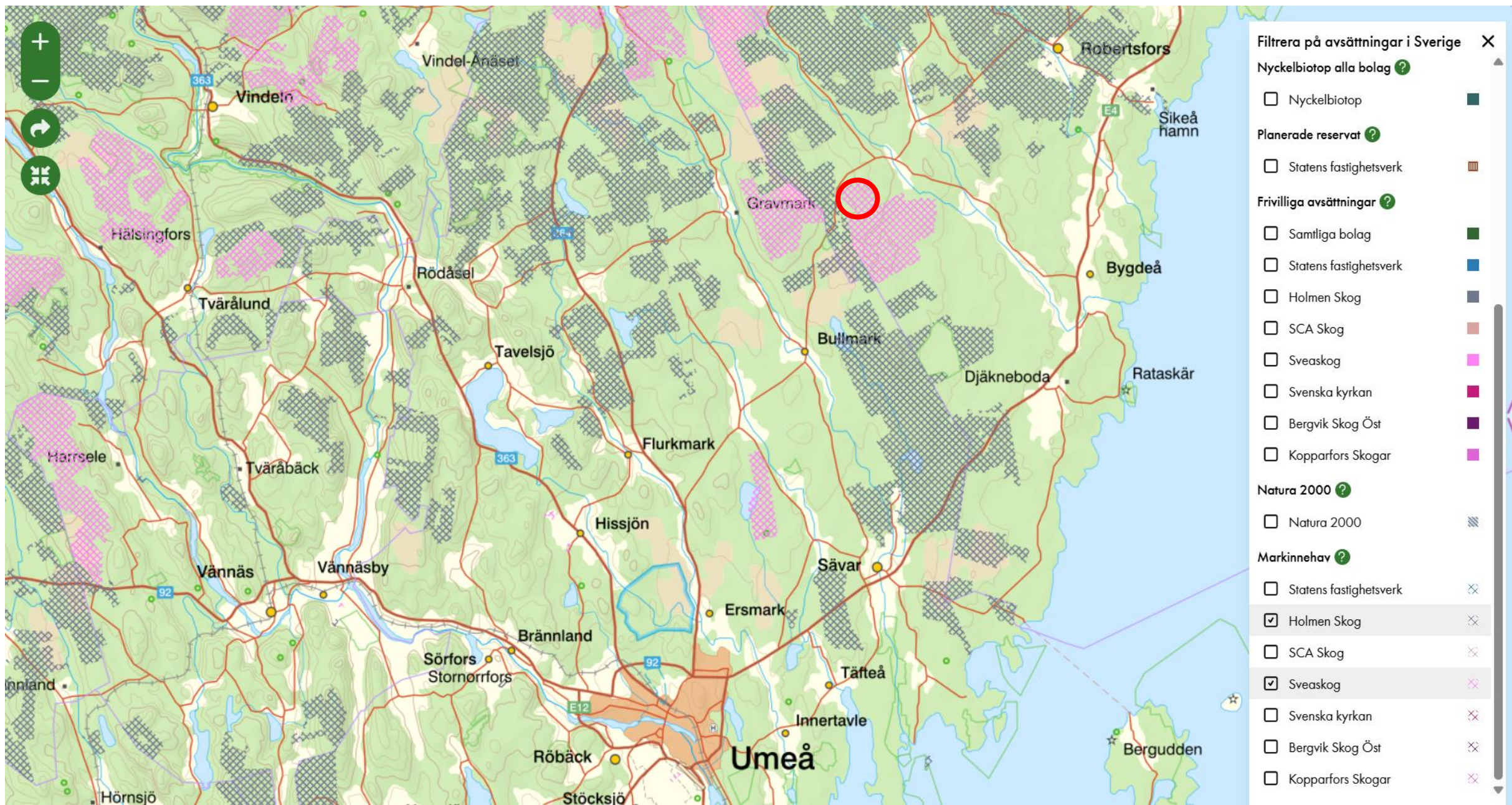
Bakgrundskarta
Topografisk karta

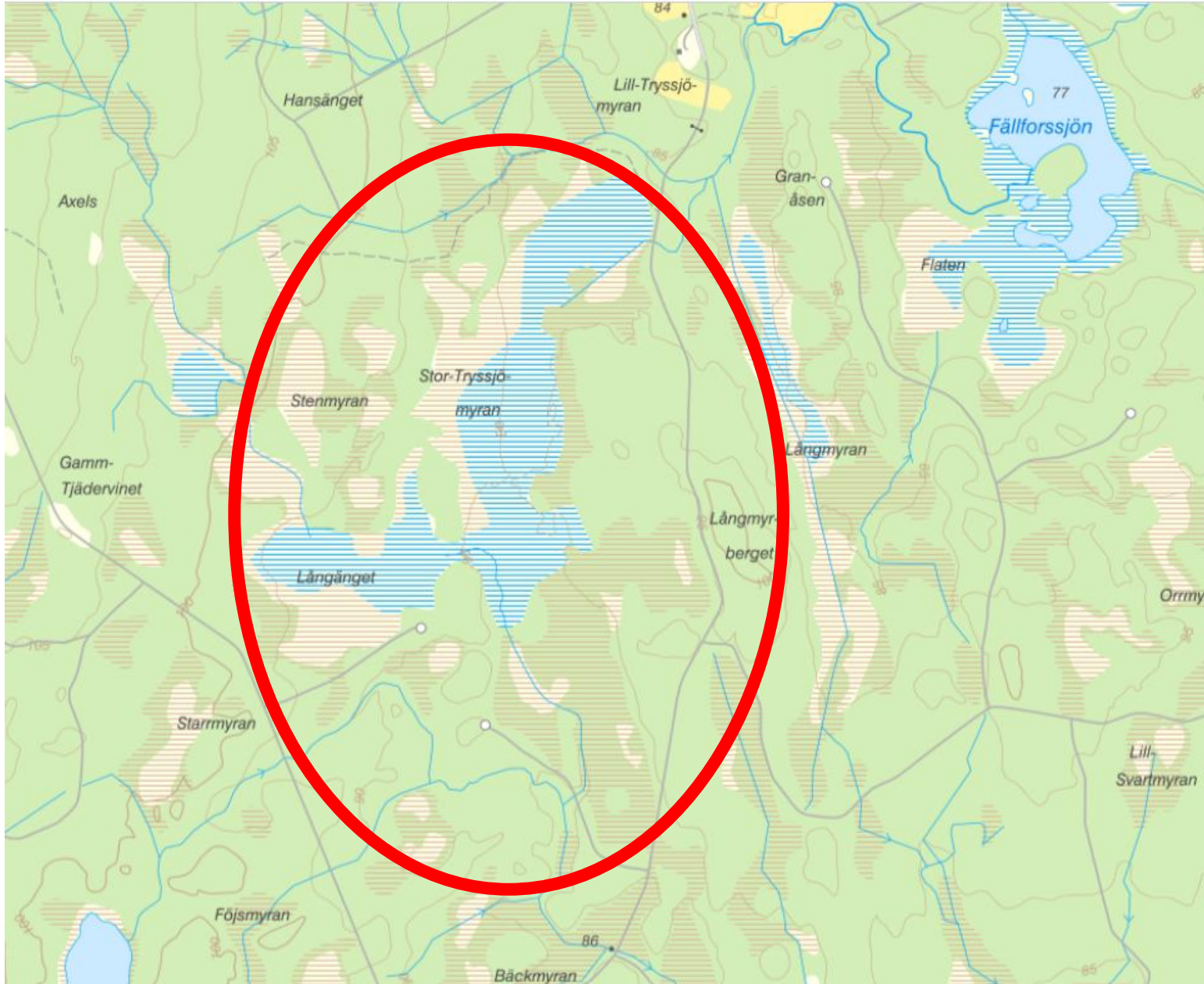
Lager

- Äldre skog & kontinuitetsskog 2.0
- Avverkad äldre skog & kontinuitetsskog
- Lövskogar med potentiella naturvärden 1.0
- Potentiell fjällbjörkskog
- Formellt skydd
- Övriga skyddsformer
- Naturtyper
- Nya avverkningsanmälningar
- Avverkningsanmälningar
- Utförda avverkningar
- Stora skogsägares markinnehav
- Fjällnära gräns
- Potentiell fjällbjörkskogsgräns

Leaflet | © Lantmäteriet Topografisk webbkarta Visning, översiktlig

Skogsindustriernas Karta över frivilligt avsatt och skyddad skog

Fastighetsgränser

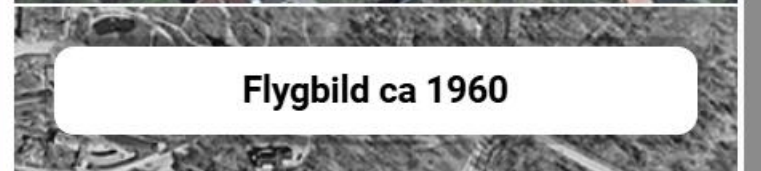
Avancerad kartväljare...

Karta

Flygbild

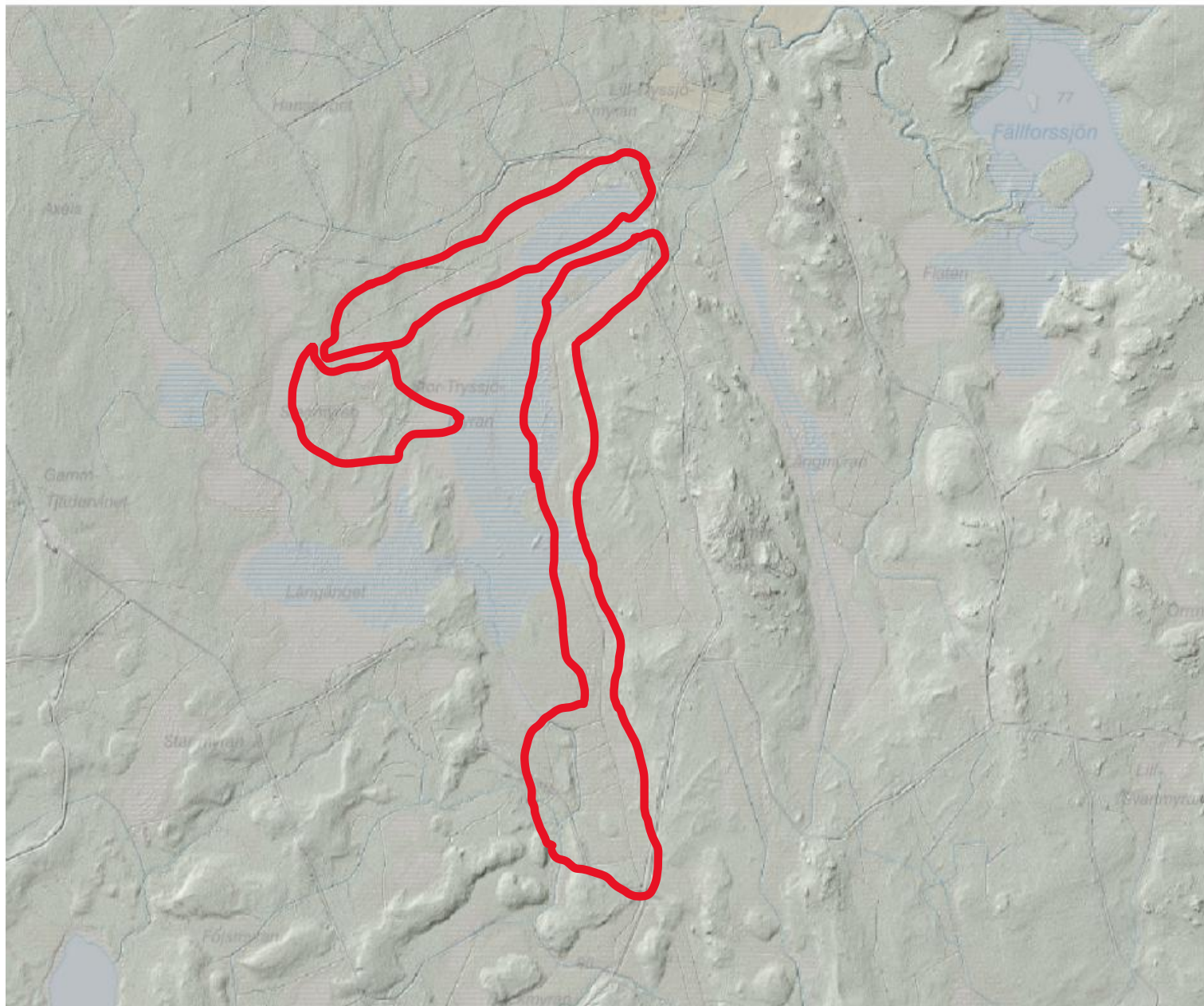
Flygbild ca 1960

Flygbild ca 1975

Terrängskuggning

Täckande 0%

Fastighetsgränser

Avancerad kartväljare...

Karta

Flygbild

Flygbild ca 1960

Flygbild ca 1975

Terrängskuggning

Täckande 80%

Största juridiska skogsägarna?

Kolla upp deras CSR / Hållbarhetsmål

→ Använd i din argumentation

Största juridiska skogsägarna i Umeå (Lantmäteriet, 2015):

1. Holmen:	42 353
2. Umeå kommun:	11 840
3. Sveaskog:	6 535
4. Naturvårdsverket:	4885
5. Brattby skog AB:	2 602
6. Fortifikationsverket:	2 429
7. Hans-Göran Johansson, Botsmark:	1 299
8. Sten Arne Sandgren, Umeå:	1 183
9. Umeå Vatten och Avfall AB:	845
10. Sten Tage Birger Forsmark, Sävar:	778

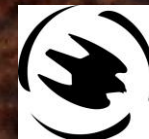
Vi behöver bli fler! – *men hur?*

- Ring Våtmarkssamordnaren på din Länsstyrelse, Tips på områden?
- Stora markägare → enklare samarbete
- Kartverktyg!
- Finansiering?

Finansiering:

- LONA (via kommun) / LOVA (självständigt)
- Svensk Våtmarksfond
(samarbete Svenska Jägareförbundet, Sveriges Ornitologiska Förening och LRF.
Prioriterar våtmarksprojekt som gynnar fågellivet.)
- Naturskyddsföreningens Tid för Våtmark
- Svenska Postkodstiftelsen, Naturkompaniets Naturbonusen, Regionen(?), m.fl.

Andra kreativa sätt?

Vi behöver bli fler! – *men hur?*

- Ring Våtmarkssamordnaren på din Länsstyrelse, Tips på områden?
- Stora markägare → enklare samarbete
- Kartverktyg!
- Finansiering?
- Kontakta markägaren

Vi behöver bli fler! – *men hur?*

- Ring Våtmarkssamordnaren på din Länsstyrelse, Tips på områden?
- Stora markägare → enklare samarbete
- Kartverktyg!
- Finansiering?
- Kontakta markägaren
- Fler saker att tänka på:
  - Juridik och tillstånd (Markägarens tillstånd, Vattenverksamhet, Skyddad natur)
  - Projektledning / Organisation (Anställd eller Egenföretagare, Arbetsgivare?)
  - Kort eller långt projekt?
  - Beställa åtgärdsanalys?
  - Upphandla grävmaskinist?

Projektledarhandboken för Våtmarksprojekt

PS. Det finns en massa andra våtmarkshandböcker också!

Torvmarker, Klimat och Återvätning - Åsa Kasimir och Amelie Lindgren

<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn%3Aaaid%3Ascds%3AUS%3A75d56ae4-2e02-4f8a-8c9a-a50061c58ea9&viewer%21megaVerb=group-discover>

Restaurering av en värdefull naturtyp MYREN - Länsstyrelserna

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.456b88cf193ded22f309ebea/1736758299443/Restaurering%20av%20en%20v%C3%A4rdefull%20naturtyp%20-%20myren.pdf>

Strategi för fler våtmarker i Jönköpings län - Länsstyrelsen Jönköpings län

<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/miljo-och-vatten/strategi-for-fler-vatmarker-i-jonkopings-lan.html>

Naturskyddsföreningen
Örebro län

Lärdomar

- Stora markägare → enklare samarbete
  - Etablerade kontakter och arbetssätt
  - Naturrestaurering på schemat!
-
- Långa ledtider → Långsam planering
  - Vi behöver fler ”restaurerings-maskinister”
  - Fördröjning och Motstånd
-
- **Bara börja!**
Kontakta Länsstyrelsen eller gå ihop med välvillig markägare
Samarbeta med skolor så når vi ut till unga (unikt)

A man with a beard and glasses, wearing a plaid shirt and brown pants, stands in a forest. He is gesturing with his hands as if speaking. In the foreground, several shovels are stuck in the ground. The background is filled with tall pine trees under a cloudy sky.

Jonas Ohlsson

jonas.ohlsson@naturskyddsforeningen.se

Tack för mig!

Naturskyddsföreningen
Örebro län